

Actiegroep Mooiwaarts vreest dat kwaliteit van de omgeving uit zicht raakt in nieuwe wet

'Uitzicht is een beetje van ons allemaal'

DOOR MARK MINNEMA

ALKMAAR - 'Kwaliteit' moet een belangrijk criterium blijven in plannen voor onze leefomgeving. Heel zorgelijk is het dat dit onder lijkt te sneeuwen in de nieuwe 'Omgevingswet' die de regering aan het maken is.

Dat vinden de opstellers van een petitie met de naam 'Mooiwaarts', die gisteren werd aangeboden aan minister Schultz van Haegen.

Die Omgevingswet zal de plaats innemen van een groot aantal wetten en regelingen die gaan over de openbare ruimte. Een gigantische operatie is het. De nieuwe wet – gepland in 2018 maar de voorbereiding is in volle gang – moet leiden tot minder regels en dus snellere en beter besluitvorming over projecten. De wet moet beter aansluiten bij de Europese regels en er komt meer ruimte voor particulier initiatief.

Te weinig

Mooiwaarts vreest echter dat de kwaliteit van de leefomgeving het loodje legt. 'Gezond en veilig' is het motto, en dat is te weinig, zegt Flip ten Cate van de federatie ruimtelijke kwaliteit, de landelijke koepel van adviseurs op dit terrein. „Over wat je ervaart in je omgeving gaat het niet meer. Terwijl kwaliteit niet vanzelf komt. Sinds dat 25 jaar geleden in de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening werd opgenomen, is het nadrukkelijk aan bod gekomen.”

Sterker, in Nederland neemt de overheid al eeuwen de regierol op zich, zegt Jef Mühren, directeur van WZNH adviescommissies voor ruimtelijke kwaliteit, de organisatie die in Noord-Holland gemeenten ondersteunt bij de kwaliteit van de inrichting van de ruimte.

„Daardoor hebben we in Nederland hele mooie steden, dorpen en landschappen, ook al is het hier zo vol. Je moet recht doen aan de historie. Particulieren zijn zich heel bewust van hun omgeving, juist omdat de overheid meedoet en de regie op zich neemt. We hebben een cultuur opgebouwd van mensen die met veel liefde hun tuintje aanharken, maar ook kijken of de burens op hun omgeving passen. Daardoor is Nederland zo'n mooi land.”

Eén loket

De nieuwe Omgevingswet vervangt vijftien bestaande wetten, waaronder de Waterwet, de Crisis- en herstelwet en de Wet ruimtelijke ordening. Hierdoor moet het makkelijker worden om projecten op te starten. Voor de vele bestemmingsplannen per gemeente moet er één gebiedsdekkende 'omgevingsverordening' komen. Als burgers of bedrijven een project of activiteit willen starten, hoeven zij voortaan nog maar één vergunning aan te vragen bij één loket. Vervolgens neemt één overheid (gemeente of provincie) een beslissing.

Dat zit er diep in en zijn we niet zomaar kwijt, denkt Mühren. „Het is ook iets om trots op te zijn. In de landen om ons heen wordt vaak met grote bewondering naar die prestatie gekeken.” Het baart hem dan ook zorgen dat de minister aanhaakt bij Europa. „Dat moet niet de kwaliteitsnorm zijn.”

Ten Cate ergert zich in toenemende mate aan de individualisering die ook op dit onderwerp zijn intrede doet. „Het uitzicht is ook een beetje van mij. Wie dat dicht bouwt, steelt iets van mij, zo voelt het. De omgeving is ons gemeenschappelijk eigendom geworden en daar moeten we met zijn allen voor zorgen.”

Minder regels

'Minder regels', het is een dogma geworden, stelt Jef Mühren. „We zijn inderdaad doorgeslagen in het dichtregelen van alles. We moeten weer meer uitgaan van gezamenlijk verantwoordelijkheid, maar de overheid hebben we daar als regisseur nog steeds bij nodig, anders staan burens om de haverklap met elkaar voor de rechter en gaat het ten koste

De Buiging in Inverdan, Zaandam. Volgens Jef Mühren een goed voorbeeld van hoe je een ontwikkeling in de openbare ruimte aanpakt.

ARCHIEFFOTO HDC MEDIA/MARK KOGHEE

van kwaliteit en waarde van onze leefomgeving.”

Die overheid moet wel efficiënter kunnen optreden. De praktijk is nu dat je achteraf kunt reageren op plannen die al rond zijn. Dan gaan al snel de hakken in het zand. Dat kan best anders. In een eerder stadium moet je partijen betrekken, en een gemeente kan ook maatwerk leveren. Op sommige plaatsen moet je er bovenop zitten, bijvoorbeeld een oude binnenstad. Op andere plekken – op een bedrijventerrein – kan de bemoeienis ook wel minder, als eigenaren dat tenminste

willen. Dus een bedrijventerrein als de Boekelermeer in Alkmaar mag verrommelen?”

Mühren: „Nee, want de eigenaren die er al zitten hebben zich daar gevestigd met bepaalde ambities. De gebouwen die er staan zijn met zorg neergezet, dat zullen ze van de nieuwkomers ook verlangen.”

Flip ten Cate vult aan: „In plaats van Haagse regelzucht moeten we aansluiten bij wat mensen lokaal prettig vinden, meer lokaal de spelregels verzin en alleen dingen vastleggen waarvoor draagvlak bestaat.”

Bijvoorbeeld Beemster en Zaandam

DOOR MARK MINNEMA

Hoe je met zijn allen zorgt voor de leefomgeving: daar zijn al goede voorbeelden van, zegt Jef Mühren.

Zo is in Beemster een omgevingsnota opgesteld waarin de belangen van het cultureel-historische monument, maar ook die van de agrariërs in het gebied zijn gewaarborgd. „Begrrijpelijke regels, met ruimte voor noodzakelijke schaalver-

groting maar met oog voor de cultuurhistorie.”

Een andere positieve ontwikkeling ziet Mühren in Zaandam. „Op een gegeven moment kwam men er tot de conclusie dat de stad was dichtgeregeld. Vervolgens is men op zoek gegaan naar de Zaanse identiteit. Niet alleen in het grote centrumproject Inverdan, maar ook op tal van andere plekken in de stad. Zo hebben de Zaan-

kanter hun eigen regionale bouwtraditie herontdekt. Je ziet nu nieuwe woningen verschijnen in traditionele Zaanse houtbouw, maar ook in heel eigentijdse vertalingen daarvan. Ondanks de crisis is die bouw-cultuur springlevend. Het stadshuis en het inmiddels beroemde hotel zijn daar extreme voorbeelden van, maar ze zijn exemplarisch voor het bewustzijn dat is aangewakkerd.”